

LUOMUTUOTANTOEHTOJEN OLEELLISET MUUTOKSET JA MUISTETTAVAT ASIAT

Panu Zitting
ProAgria Pohjois-Savo

Luomuvälvontaan tulee kuulua, jos

- **viljelee** tai tuottaa luonnonmukaisia maataloustuotteita
- **markkinoi** maataloustuotteita luonnonmukaisesti tuotettuina
- **valmistaa**
 - säilöö tai jalostaa
 - pakkaa tai uudelleen pakkaa
 - tekee luonnonmukaiseen tuotantotapaan viittaavat merkinnät tai muuttaa näitä merkintöjä
- **valmistuttaa** eli teettää alihankkijalla
- **pakkaa**
- välittää tai harjoittaa tukkukauppaa
- varastoi
- tuo EU:n ulkopuolelta
- vie EU:n ulkopuolelle

VALVONTAAN ILMOITTAUTUMINEN

Ilmoittautuessa luomuvalvontaan täytetään aina sekä ilmoittautumislomake että tuotantosuuntakohtainen liitelomake. Täytetyt lomakkeet palautetaan alkutuotannon osalta ELY-keskukseen ja muiden osalta Eviran kirjaamoon. Tarkemmat palautusohjeet ja -osoitteet löytyvät lomakkeista.

2. VALVONTAAN ILMOITETTAVAT TUOTANTO- SUUNNAT JA TOIMIALAT	Luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään liitetään seuraavat tuotantosuunnat ja toimialat. Kunkin valvontajärjestelmään haluttavan toimialan on toimitettava toimialakohtainen täydennyslomake tämän ilmoituksen liitteenä.	
	☐ Peltokasvin viljely mukaan lukien avomaalla tapahtuva puutarhatuotanto hedelmänviljely ja tuotteen kappakunnostus	(täydennyslomake 1a)
	☐ Kasvihuonetuotanto ja sienten kasvatus	(täydennyslomake 1b)
	☐ Keruutuotanto	(täydennyslomake 1c)
	☐ Kotieläintuotanto	(täydennyslomake 1d)
	☐ Vähäinen elintarvikkeen valmistus maatilalla	(täydennyslomake 1e)
	☐ Lisäysaineiston pakkaaminen, tukkukauppa ja maahantuonti	(täydennyslomake 1f)
	☐ Rehujen valmistus, tukkukauppa ja maahantuonti	(täydennyslomake 1g)
	☐ Elintarvikkeiden valmistus, varastointi, tukkukauppa ja maahantuonti	(täydennyslomake 1h)

HUOMIOI: MUUTTUNEESSA TILANTEESSA ILMOITUS ELY-KESKUKSEEN !
MUISTA: TUOTANTOEHDOT KULLAKIN OMAT

Luomujaosto

Päiväys
4.4.2018Dnro
1487/0405/2018

LUONNONMUKAISEN MAATALOUSTUOTANNON VALVONTA 2018

1. YLEISTÄ LUOMUTUOTANNON VALVONNASTA VUONNA 2018
2. AJANKOHTAISTA LUOMUKASVINVILJELYTUOTANNON VALVONNASTA
3. AJANKOHTAISTA LUOMUELÄINTUOTANNON VALVONNASTA

=> Kannattaa lukea tarkkaan

VALMISTAUTUMINEN LUOMUTARKASTUKSIA VARTEN (1)

- Luomutarkastuksia maataloilla tehdään koko kalenterivuoden ajan ja osa tarkastuksista tehdään kasvukauden ulkopuolella.
 - Osa tarkastuksista tehdään ennalta ilmoittamatta
 - Tarkastajaa et voi valita, palautteen/erimielisyyksistä annat oma lausuntosi lomakkeella 5
- Ennen tarkastusta tulee varmistaa, että tarvittavat asiakirjat ovat päivitettyt ja saatavilla
 - Kaikkien ei ole pakko olla tulostettuna – voi esittää myös tietokoneelta -> varaudu kuitenkin myös tietoteknisiin ongelmamahdollisuuksiin

Merkinnät rahtikirjoihin ym.:
pvm. allekirj. OK

VALMISTAUTUMINEN

LUOMUTARKASTUKSIA VARTEN (2)

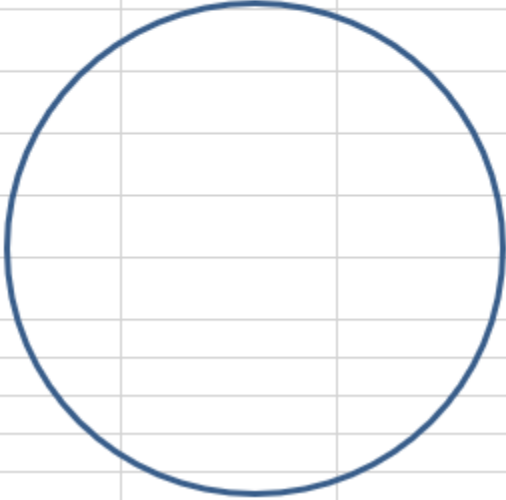
Luomusuunnitelmat (kasvintuotanto ja eläintuotanto)!

1. Kasvintuotannon luomusuunnitelman tulee sisältää mm. ajantasaiset viljelykierto-, lannoitus- ja kasvinsuojelu-suunnitelma sekä lohkokartta. -> Muista päivittää
 - Valvonnan painopiste: **JÄLJITETTÄVYYS** ja luomutuotteista annettujen tietojen totuudenmukaisuus
2. Eläintuotannon osalta tulee varmistaa, että suunnitelma on riittävän yksityiskohtainen ja sisältää mm. mahdolliset poikkeusjärjestelyt
 - Muista mahd. tavanomaiset eläimet (rakennukset, rehuvarastot, kirjanpito)
 - Eläinvalvonnan painopisteenä : eläinten hankintaan ja myyntiin liittyvät **asiakirjat**

VALMISTAUTUMINEN LUOMUTARKASTUKSIA VARTEN (3)

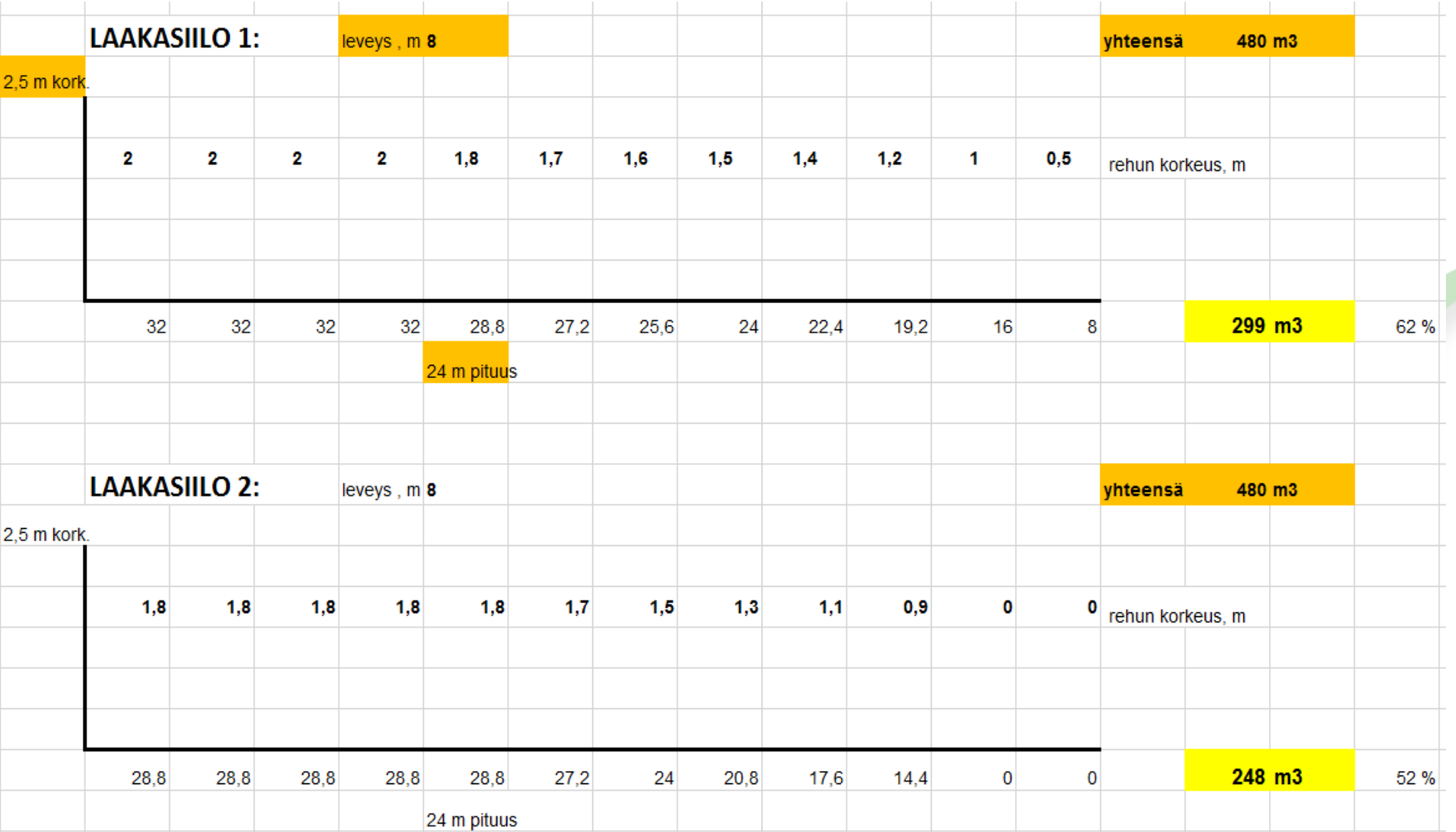
- Varastokirjanpito taseineen , tuotevirtakirjanpito
- Kasvulohkokohtaiset muistiinpanot
- Tositteet tilalle saapuneista ja tilalta lähteneistä tuotantopanoksista ja tuotteista, erityisesti:
 - lisäysaineiston alkuperän osoittavat ostotositteet ja vakuustodistukset
 - tavarantoimittajien asiakirjaselvitykset eli luomutodistukset
 - vastaanotettujen tuotteiden saateasiakirjat ja vaatimuksenmukaisuusvakuutukset tai viljapassit
 - ostettujen/myytyjen eläinten osalta luomutodistukset ja vaatimuksenmukaisuusvakuutukset **(valv. painopiste)**

VARASTOJEN KUVAAMINEN LUOMU-SUUNNITELMASSA

KUIVAAMO:		varastot 2 x 2 x 10 m		Viljasiilo (pyöreä)			
40m3	1		9	40m3		Halkaisija	5,6
40m3	2		8	40m3		Kerrosta a.	8
40m3	3		7	40m3		Tilavus:	181 m3
40m3	4		6	40m3		Seinäkorkeus	671
		5				Täyttökork.	811
			20 m3				
			Kuivurisiilo				

VARASTOJEN KUVAAMINEN LUOMU-SUUNNITELMASSA ja VARASTOKIRJANPITO:

VARASTOKIRJANPITO

Lassi Luomunen

VARASTO

Kuivuri Siilo 1

Tosite

VARASTOITAVA TUOTE

Ohra (sv1)

PÄIVÄMÄÄRÄ

TAPAHTUMA (+ KUITTI TMS)

+ / -

muutos
(m3,kpl tai
kg)

Varastossa
(m3, kpl tai
kg)

10.09.2015 Sadonkorjuu (peräpelto)

Lohkokirj.pito

2000

2000

31.12.2015 syötetty karjalle

Rehukirjanpito

-1500

500

15.01.2016 Kunnostettu siemeneksi suursäkkiin

Tuotevirtakirjanp.

-500

0

15.01.2016 Ohran siemen Oma (Suursäkit kuivurilla)

Varastokirjanpito

500

500

V. 2018

* Luetteloon merkittävä myös vaihtokauppa tai vastikkeeton luovuttaminen

ProAgria Keskusten ja ProAgria Keskusten Liiton johtamisjärjestelmälle on myönnetty ryhmäsertifikaatti

VALMISTAUTUMINEN LUOMUTARKASTUKSIA VARTEN (4)

- Varmista erityisesti, että ne verokirjanpidon tositteet, joilla on merkitystä luomutarkastusten kannalta, ovat saatavissa tarkastuksen yhteydessä.
- Ajantasaiset eläinluettelot **(valv. painopiste)**
 - Mielellään tulosta listat ikäluokittain ja sukupuolittain
 - Myös ostetut ja myydyt -> luomu/tavanomainen
 - Luomudokumentit luomuna ostetuista

VALMISTAUTUMINEN LUOMUTARKASTUKSIA VARTEN (5)

- Mahdolliset selvitykset, sopimukset ja luvat kuten:
 - selvitys hankitun lannan laajaperäisyydestä (ei saa olla viittä vuotta vanhempi)
 - vuokra- ja alihankintasopimukset
 - luvat tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön ja muut toimijakohtaiset luvat
 - eläintuotannon luvat

LISÄYSAINEISTO

- Ensisijaisesti luomulaatuista lisäysaineistoa!!!
- Tavanomaiselle lisäysaineistolle tarvitaan aina lupa: joko yleinen tai TOIMIJAKOHTAINEN
 - Lupa oltava ennen lisäysaineiston käyttöä
- Toimijakohtaisen luvan perusteet:
 - Ei saatavana luomuna
 - Toimitusvaikeus (eräkkö, pakkauskoko)
 - Soveltumaton lajike (viljelytekniset, tuotteen käyttötarkoitus, kasvinsuojelullinen riski)
 - Tutkimus tai suojelukäyttö
 - Uuden lisäysaineiston tuotanto omaa käyttöä varten
- Käytä UUSINTA 9c-lomaketta

Muista tärkeät päivämäärät:

- **1. huhtikuuta:** Eviran yleisen luvan piirissä 31.3.2018 olevia kasvilajeja ei poisteta yleisestä luvasta ajalla 1.4. -15.6.2018, vaikka markkinoille kyseisenä aikana tulleita eriä merkittäisiin luomulisäysaineistorekisteriin. Tästä syystä samoja lajeja voi tänä aikana olla sekä luomulisäysaineistorekisterissä että yleisen luvan piirissä.
- **15. huhtikuuta:** Toimitusvaikeus tarkoittaa tilannetta, missä yksikään myyjä ei pysty toimitamaan luomulisäysaineistoa ennen kylvöä tai istutusta, vaikka luomuviljelijä on tilannut lisäysaineiston hyvissä ajoin. Evira katsoo, että kevätkylvöisten kasvien osalta kohtuullinen takaraja toimitukselle on 15. huhtikuuta. Tämän jälkeen lupahakemusta voi perustella toimitusvaikeudella, eikä hakemuksen lähettämistä ELY-keskukseen enää ole syytä viivyttää.
- **1. toukokuuta.** Poikkeuslupaa on normaalisti haettava viimeistään 1. toukokuuta, mutta kylvö on sallittu vasta kun lupa on myönnetty.

LISÄYSAINEISTO, vanha varasto tav.om. siemenet:

- Tarkista yleisellä luvalla hankittujen ylivuotisten siementen osalta, ovatko olleet uudestaan yleisen luvan piirissä 1.10.2017 – 31.3.2018
- Kooste talvikauden yleisistä luvista löytyy Eviran sivuilta:
<https://www.evira.fi/yhteiset/luomu/kasvit/siemenet-ja-taimet/>

Esim. Kaura

*Kyllä = Voit käyttää varastossasi 1.10.2017 ollutta tavanomaista siementä kasvukaudella 2018 Eviran yleisen luvan perustella

Lajit, jotka olivat Eviran yleisen luvan piirissä vähintään kerran ajalla/Växtarter som omfattades av Eviras allmänna tillstånd minst en gång under perioden 1.10.2017 - 31.3.2018 (kyllä tai ei/ ja eller nej) *

Eviran yleisten lupien voimassaolo 1.1.2013 - 31.3.2018/ Giltighetsperioder av Eviras allmänna tillstånd 1.1.2013 - 31.3.2018

kyllä/ ja

2.6.2014 - 29.10.2014, 9.5.2016 - 5.9.2016, 15.5.2017 - 30.10.2017

MUUTOKSET TUOTANTOEHDOKSISSA:

Ote Eviran viljelijäkirjeestä:

2. Muutoksia kasvintuotantoa koskeviin tuotantoehtoihin

Luonnonmukainen tuotanto 1 – Yleiset ja kasvintuotannon ehdot -oppaasta julkaistaan uusi 7. painos huhtikuussa 2018, saatavissa Eviran internet-sivulla: Evira > Yhteiset > Luomu > [Luomun lomakkeet ja ohjeet](#). Tärkeimmät muutokset liittyvät seuraaviin asioihin:

Tavanomaisesti tuotetut täydennystaimet (kappale 19.8):

Edellytyksenä tavanomaisten täydennystaimien käytölle on, että luomusuunnitelmassa on kuvattu, miten tavanomaiset taimet ovat tunnistettavissa kasvustossa kolmivuotisen siirtymäajan.

Tavanomaisten emotaimien marjasadon käyttö (kappale 19.6.2):

Tavanomaisesta emokasvista voi ottaa luomumarjasatoa vasta istutusvuotta seuraavalla kasvukaudella.

Luonnonmukainen keruutuotanto (uusi luku 21):

Luomukeruutuotantoa koskeva Eviran ohje (Luonnonmukaisen tuotannon ohjeet 5 – Keruutuotanto) on uusittu kokonaisuudessaan. Alkutuotantoa (luomukeruualueet ja luomukeruualueiden selvittäjät) koskeva ohjeistus julkaistaan osana kasvintuotannon ohjeistuksena lukuna 21. Luomukeruutuotteiden ostotoimintaa koskeva ohjeistus on siirretty Eviran ohjeeseen Luomutuotanto 3. Elintarviketuotannon ehdot.

LANNOITTEET

- Eviran nettisivuilta löytyy luettelo luomutuotantoon soveltuvista lannoite- ja maanparannusaineista
 - Mieluiten käytä näitä
 - Huomioi, että oman talouden tuhkan (analysoitava) lisäksi voidaan käyttää vain lannoitteeksi rekisteröityjä tuhkia
 - Orgaanisten lannoitteiden osalta muistettava noudattaa nitraattiasetusta

Esim:

- Sorsasalosta saatavilla luomuhyväksyttyä **Kalkkikuitua** maanparannukseen alhaisen multavuuden pelloille vielä rahtivapaasti: kysy Nilsiä/Kone-Turunen Toni Turunen p. 044-7266058 tai Vehmersalmi/ Vuori-Trans Olli-Matti Pekkarinen p. 0400-675711

Poikimahalvauksen, laidunhalvauksen ja ketoosin hoitoon tarkoitetut valmisteet ja porsaiden rauta-lisä

Evira on antanut uuden tulkinnan seuraavissa kahdessa asiassa:

- a) Kalsiumpropionaattia, kalsiumkloridia ja propyleeniglykolia pääainesosina sisältävien täydennys-/dieettirehujen käyttö sallitaan aiemmasta poiketen ilman, että käyttö lasketaan hoitokerraksi seuraavilla ehdoilla: tilan eläimiä hoitava eläinlääkäri on laatinut listan poikimahalvauksen, laidunhalvauksen ja ketoosin hoitoon tarkoitetuista valmisteista ja lista on liitetty osaksi maatilán luomu-suunnitelmaa (eläintenhoitosuunnitelma).
- b) Luomuporsaille sallitaan vaikuttavana ainesosana rautafumaraattia sisältävän valmisteen (esim. tahna) käyttö siten, että käyttö ei johda hoitokertamerkintään. Tämä edellyttää, että toimija kuvaa luomusuunnitelmassa (eläintenhoitosuunnitelma), miten varmistetaan pienten porsaiden raudan saanti.
- Mikäli injektioina annettava rauta on lääkevalmiste, johtaa se hoitokertamerkintään.

Tuoteselosteet talteen tarkastusta varten

Kaikkien **ostorehujen** (esim. kivennäiset, vitamiinit, täydennysrehut), **säilöntäaineiden** ja **tuotantotilojen puhdistus- ja desinfiointiaineiden** tuoteselosteet tulee ottaa talteen tarkastusta varten.

Mikäli tuoteselostetta ei voi irrottaa pakkauksesta, voi vastaavan tuoteselosteen yleensä tulostaa netistä tai ottaa tuoteselosteesta kuvan.

Muista:

- vastikkeetta hankittu luomurehu (tavallisimmin säilörehu, heinä tai vilja) on **ostorehua** eli myös siltä edellytetään asiakirjoja.
- luomutuotannossa on sallittua käyttää rakennusten ja laitteiden puhdistukseen ja desinfiointiin vain komission asetuksen (EY) N:o 889/2008 liitteessä VII mainittuja aineita.

KUIVIKKEET

- Ensisijaisesti käytettävä luomulaatuista kuiviketta
- Jos ei riitä, niin:
 - ❖ Tavanomainen olki ok
 - ❖ Tavanomainen ruokohelpi ok
 - ❖ Tavanomainen siemenheinän olki ok
 - Varastoitava huolellisesti erillään rehuista
 - Kirjanpidossa määrät ja hankintapaikat (myös luomuolki)
- El **tavanomaista**, eikä **sv1- kuivaheinää (osto)**
- **Huom!** Suojavyöhykkeet – onko luomuvälvonnassa?
- Omaa sv1-kuivaheinää voi käyttää, jos syönti ei ylitä 20% ka

Neuvo 2020 Luomu – mitä voidaan tehdä?

- **Luomutarkastusta edeltävän käynnin tsekkilistat:**
 - Kasvitila
 - Kotieläintila
- Luomuun siirtyminen:
 - viljelykierron runkosuunnitelman (ei lohkoittain)
 - rehuntuotannon suunnittelu ja rehujen budjetointi
 - **Luomusuunnitelmat**
 - **Eläinten luomusuunnitelmat** (eläintenhoitosuunnitelmat)
- Kasvinsuojelun kehittäminen
 - Kasvinsuojelusuunnitelma
 - Kasvustokäynti
- luomutilan riskien kartoitus
- viljelykierron talouslaskenta (excel)
- kasvustokäynti (rikkakasvit ja maan kasvukunto)

LUOMUSITOUUMUKSISTA

- Muista hakea lisäalat sitoumukseen, **215 –lomake** (Mavin sivuilta)
 - Alle 5 ha liitetään (myös 2015-17 tehtyihin sitoumuksiin)
 - Yli 5 ha uusi sitoumus
- Muista ilmoittaa **tilatyypin** muutokset (kasvi/eläin)
- Muista ilmoittaa **myyntikasvivaatimuksen** täyttämiseen liittyvät muutokset
- Myös toimijamuutokset (spv): sitoumuksen siirto lomakkeella 160
 - luomuvalvontapuolelle erikseen ilmoitus lomakkeella 10

MUISTA TUKIHAUSSA

- Merkitse luomutuotannon vaihe **kaikille** tukihakemuksissa oleville lohkoille, myös esim. luonnon- ja metsälaitumille
- Käytä kasvulohkolla oikeaa koodia tukihaussa:
 - Ei ole luomutuotannossa (= näitä ei luomutilalla voi olla)
 - 1. vuoden siirtymävaihe
 - 2. vuoden siirtymävaihe
 - 3. vuoden siirtymävaihe (huom! Monivuotiset kasvit)
 - Luomu
 - Luomuun siirtymässä oleva, toistaiseksi tavanomainen
 - pysyvästi tavanomainen

LISÄKSI

- Vältä rinnakkaisviljelyä!
- Hae sv:n lyhennys aina kun mahdollista
- Tarkista myyntikasvien osuudet – täytyykö 30%, jos noudatat myyntikasvivaatimusta?
- Tarkista palkokasvien osuudet
- Tarkista ettei liian montaa viljavuotta peräkkäin; jos vaikka suojavilja viime vuonna epäonnistunut ja muokkaat nyt uudestaan!
- Luomueläintila: kertaa siirtymävaiherehupykälät, jos uutta peltoa tulee hallintaasi siirtymävaiheen kautta
- Kotieläintila: jos sinulla on tavanomaisia eläimiä = vuonna 2020 on siirrettävä eläimet luomuun tai otettava kiertoon myyntikasveja väh. 30%

JA VIELÄ..

- Pyritään pitämään luomutuotteet luomuna eli jos sinulla on myynnissä viljaa, palkoviljaa, rypsiä tms., etkä tiedä minne markkinoisit, niin ilmoita erästä vaikka ProAgria neuvojille – voidaan ohjata pienemmätkin erät luomueläintiloille
 - Muista kuitenkin, että pelkkä luomuisuus ei riitä, vaan erän tulee muutoinkin täyttää laatuvaatimukset (hlp, puhtaus, HYGIENIA)
- Luomusäilörehun markkinat hyvin vaihtelevia!

Oikeaa kesää odotellessa.

Kiitos